

Székely Közélet

Politikai, közgazdasági és társadalmi ujság

Előfizetési árak:
 Egész évre 50 Lei, félévre 25 Lei, negyedévre 13 Lei.
 Egyes szám ára 1 Lei.

Felelős szerkesztő:
TOMPA LÁSZLÓ

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Boulevardul Regele Ferdinand (Kossuth-utca) 14. sz.
 Telefonszám: 34.
 Megjelenik minden vasárnap.

Ismét felterjesztették

— ki tudná, már hányadszor — a mindegyre elgáncsolásokkal, akadályozásokkal találkozó Magyar Szövetség átalakított szervezeti szabályzatát. A vezetőség alapos és körültekintő munkával kísért memorandumot is szerkesztett, melyben a szövetség jogosultságát, semmiféle törvénybe, állami rendbe nem ütköző törekvéseit nyílt őszinteséggel fejti ki, megdöntvén a rosszakaróknak irredentizmust, reakciót s más hasonlókat emlegető vádjait is.

A magyar kisebbség itt emberi és a trianoni békeszerződésben is megerősített jogai alapján szabad állampolgárokhöz méltóan élni akar, egyenlő elbánást várva a hatóságoktól s szabadságot faji, kulturális, gazdasági élete önálló kifejtésében. Hogy mindezt teljes mértékben tehesse s az esetleges sérelmekkel szemben elismert képviselője legyen, szükséges a szövetségi szervezet, melynek fenntartásához az egész magyarság ragaszkodik. E törekvéscivel nem az állam ellen, de éppen az állam érdekében is kíván hivatást betölteni.

Lesz-e most már a kormányban mindezek megértésére, elismerésére belátás, nem tudhatjuk. Abban azonban bizonyosak vagyunk, hogy — ütközzék bár ügye újabb akadályokba — a magyarság nem szűnik meg jogos törekvései melletti küzdelmét mindaddig megújítani, míg méltó és egységes képviselője egy, a kormány által is elismert komoly és önmagából kialakított tekintélyes szervezetben biztosítva nincs.

Anyákra volna szükségünk.

Aki vonaton gyakrabban utazik, igen sokszor visszatérítő jeleneteknek tanuja. Vagy mennek a messzi idegenbe szolgálatot keresni, vagy jönnek haza a szolgálati helyükről a székely lányok. Az elmenés még hagyján; — fiatalos jókedv, dévajság és kacaj, — mely mögött még sokak szemében ott a köny, hogy elmaradt a csendes nyugalom adó édes otthon, — eltűntek az ismerős arcok — a másik vigabb, mert talán már belekóstolt a város édességeibe, — s talán már jobb is, ha nem vigyáz rá az anyai szem, s nem hallja, mit beszél a „falu.“

Ilyen az elmenés, hát a visszatérés?

A közel napokban három ilyen visszatérítellel utaztam a „mi“ vonatunkon. Az egyik rongyokba burkolva lábballal nélkül, — tévova szemekkel nézdelődött maga körül, — s a míg a sarokban egyik utas jó étvágygal ette száraz kenyérét, — majd elnyelte tekintetével a falatozót, — egész tekintetéből látszott, hogy rég evett utoljára. Pénzét állítólag ellopták, — cipőjét, mint mondta, alvásokban egyik állomáson lehúzták lábáról, — no de oda se neki „a mamám újra kist. firoz“, — s aztán újra kezdődhetik az utazás a végromlás felé.

A második kisütött hajjal, bemázolt arccal, rekedt hangon dudol valami dalt, a dal hangmenetében benne van hányatott életének minden fáztisa, — a szabadságra hazatérő katonáknak karjába kapaszkodva, — valami táncféle mozdulatot tesz s közben szájszegletének ideges rángatózása elárulja, hogy máris az ördögé, — ez már csak a kisasszony szóra hallgat, s csókját s bűnös szerelmét készséggel nyújtja annak, aki kéri — válogatás nélkül.

A harmadik már jegyes, — a halál jegyese... beesett arc, sápadt tekintet, megtört fényű szem, szederjes ajk, reszkető ujjak, — ennek már nem kell többé szerelem, ezt élete végső stációjában haza hajtotta a csendes falusi temetőre való visszaemlékezés, — ez még hallani akarta kis templomuk imára hívó harangjának szavát, hogy e harangszó kísérje őt is oda, a hol nincs bűn és romlottság, gyalázat és elkárhozás — csak egy van: örök nyugalom.

S a kik nem térnek haza?

Hányan vannak, kik ócska *kendőcskéikbe burkolva, fiatalos jókedvvel mennek el hazulról pénzközesetre, hogy oda többé aztán soha vissza ne térjenek, hányan vannak, kik megjárva a bűn hosszú útját, lesznek az emberiség gyalázataivá. Hányan vannak, kik előtt sincs semmi szent, csak bűnös szeretkezés, s romlott lelkük és megfertőzött vérük csak kárhozatot hoz arra, aki velük érintkezik.

Székely anyák, hozzátok szólok, szólok: fajnunk és becsületünk nevében. Ne engedjétek leányaitokat messzi idegenbe elköborolni. Ne bocsássátok ki azokat védő szárnyaitok alól. Ne a pénz legyen istenségetek, hanem gyermekeitek jó hírve. Talál az a leány munkát körötökben, — vagy ha szolgálni is engeditek, c ak közeletekben lakják az a leány, ahol minden tettét, minden lépését ellenőrizhetitek. Tanítsátok meg fanni, szőni, megkeresi ő azzal azt, ami életviszonyaink közt neki szükséges. Tanítsátok meg komoly munkára, tanítsátok meg mások tisztelőre és szeretetere, tanítsátok meg imádkozni, mert ha ezeket igazán tudja, nem lesz a falu szégyenévé, nem lesz, mint kivert eb az élet országútjának csatangolója, nem lesz hazátlan és elhagyatott, — a tisztességes emberi élet kitaszítottja és kitagottja. Ne a pénz legyen, a mit leányaitok tisztességes avagy tisztességtelen uton szereznek, eldöntenek a legkedvesebb, hanem gyermekeitek jóhírve és becsülete.

Nem jól van az, a hogy van, anyák! Nincs meg nálunk az az erkölcsi tartalom, ami meg kellene, hogy legyen az édes anyáknál. Nem az ősz szességről szólok, mert ezerszeresen jaj volna nekünk, ha minden anya ilyen volna, ha nem találhatnánk anyát, ki gyermekét becsületben és tisztességben neveli, de sajnos, igen sokan vannak, kik gyermekeikkel nem törődnek, — azokkal szemben nevelői kötelességüket egyáltalán nem teljesítik.

Nekünk ma valódi emberekre, testben-léleken egészséges nemzedékre van szükségünk, — fajnunk fennmaradása, erősödése követeli ezt. Mi itt erős magyarságot akarunk látni, de hogy érthessük el azt, ha az anyák vérükben és erkölcsükben, testükben és lelkükben romlottak és hiányosak.

A távol jövő történelme titeket tesz, anyák, felelőssé, ha fajnunk eltűnik a népek sókadalmában, s tiétek az örök dicsőség is, ha a jövő kró-

nikása erős magyarságról ad számot a következő nemzedékeknek.

Ezekért ne engedjétek, anyák, idegenbe gyermekeiteket. Inkább ne tudjanak sokat, inkább „gondolatuk se szálljon a falu határán túl“, — csak legyen „ép testben ép lélek“, hadd jöjjön az az erőteljes nemzedék; melynek hivatása megóvni fajunkat az elvesztéstől és megsemmisüléstől.

A világot verő nagy Napoleon; kinek katonái talpuk alá gyűrték fél Európát, minden vitézségük mellett sem volt megelégedve a francia fiak nevelésével; azt kérdezte Campan asszonytól — „mi az oka annak, hogy a francia ifjuság rosszul van nevelve“.

„Anyákra volna szükség, felség“ — volt a felelet.

Nekünk is anyákra van szükségünk, — anyákra, kik fajnunk örök életének fennmaradhatása érdekében már most megkezdik alapvető munkájukat!

A városi polgárság újabb megterhelése.

A városi tanács közhírré tette, hogy a belügyminiszter rendelete alapján a forgalmi, látványossági és vigalmi adók tárgyát képező jövedelem 2% a ezen adók befizetésével egyidejűleg, mint városi pótlék a kir. körzeti adóhivatalhoz befizetendő f. évi szeptember 1-től kezdődő hatállyal. Erre nézve a közönség tájékoztatása céljából felvilágosítást kértünk a városi tanácstól, hol a következőket adták elő:

Az állam nehéz pénzügyi helyzete nem engedte meg, hogy a város a folyó költségvetési évre kilátásba helyezett államségélyt megkapja, amire pedig a városnak elkerülhetetlenül szüksége volt, mert a város, annak minden intézménye a háboru alatt oly sokat szenvedett, hogy a sok pusztítás helyrehozatala (még fokozatosan is) a városi polgárság adózó képességét jóval meghaladja. Az államségély megvonása vontat maga után okszertűleg, hogy a minisztérium, bár a költségvetésben csak a legszükségesebb kiadásokat és javításokat hagyta is meg, mégis az eddigi 141% os pótdadót 330% ra emelte fel, ami ugyan a többi városokéhoz viszonyítva, még mindig kevésnek mondható, de tekintve városunk speciális helyzetét, nehéz forgalmi viszonyait, ránk nézve, a sok egyéb adópótlékkal, szinte elviselhetetlen terhet jelentett volna.

Ez indította a tanácsot arra, hogy az adófizető polgárok nehéz helyzetén oly módon segítsen, hogy a régi 141% os pótdadót nem emelve, a fedezetlen szükségletek költségeit ossza meg a többi, nem adófizető városi polgár és még a vidéki közönség között is.

Erre vált szükségessé a 2% os városi illeték behozatala, melyet a fogyasztó közönség apró részletekben fizetve, nagyon meg sem érez, könnyebben visel, igazságosabb adónem is, mert mindenkit terhel és mindenkit csak igényei szerint. Viszont ezáltal lehetővé válik városunkat egy, a köztisztaság és közrendészeti szempontoknak megfelelő modern várossá fejleszteni, ami természetesen, minden városi polgár elsőrendű kötelessége.

Az e címen befolyó jövedelemből első sorban

Legjutányosabban vásárolhat Kirsch Rudolf divatüzletében, hol a legnagyobb választék van posztokban, ruhaszövetekben, barchetokban, vásznak- és paplanokban.

KÖZGAZDASÁG.

Az „élet“ betakarodott; a benzines gépek bu gása jelzi a csépléseket a falukban. Az országos gyenge átlagu termés a kenyérmagvak piszi árát magasra emelte, — s ennek nyomán már megindult a gazdákat gyalázó szavak áradata. Pedig a gazda, ha pénzre válthatná egy évi verejtékező munkáját, elkezdve az első szántástól a magnak elraktározásáig, ha munkája díjait esetről esetre papírra vethetné, — mélyen elszomorító lenne e számadás, — s alig kapná meg számadása ellenértékét. Különben is a gazda sohasem csak a munkája és kiadásai után igazodik az árak megállapításánál, nála fokmérő az is, mit vehet egy véka buza árából. S ezt nézve, — az állandó ár-emelkedések mellett — az ő helyzete is napról napra rosszabb.

„Megnehezedett az idők járása felettünk“ — s e nehézséget elsősorban a gazda érzi. Mindenféle adó, közmunka, csendőrség élelmezése, jelzőtáblák stb. stb., mind olyan terhek, melyek lapos erszényét még laposabbá, s munkája eddigi gyenge eredményét még gyengébbé teszik.

A Földmives Szövetség egyik gyárossal érintkezébe lépett. Ez 14 leu 50 baniért elsőmindségű drót marhafésűt bocsát a Szövetség rendelkezésére. A gazdakörök írják össze szükségleteiket s a fésűket Udvarhelyen átvehetik.

A homoródszentmártoni augusztusi vásár megint újabb csalódást hozott a gazdákra. A kormányok az állatkivitel körül támasztott nehézségei nap-nap után jobban éreztetik hatásukat, s ha ezek a balkezes intézkedések nem szüntettetnek meg, az államfenntartó földmives osztály teljesen tönkremegy, nem tudva az állat-árak leszorulása következtében vagyonai egyensúlyát fenntartani. Ez és hasonló intézkedések csak arra jök, hogy a gazdaosztály tönkre menjen; de az abnormis drágaságot nem fogják lokalizálni.

A múlt keddi piacon csekély felhozatal mellett: buza 72—75, rozs 52—54, árpa 50—52, törökbuza 64—65, zab 30—32, burgonya 20 leu árban kelt el.

A tűzifa ára rohamosan emelkedik, jó lenne, ha intézkedés történné, hogy nyereszkesedők a készletet ne foglalják le. — Egyik udvarhelyi kertész vadrózsa szálakért az ősz folyamán (szept. 15 október vége) jó árt fizet, felkéretnek a gazdaköri elnökök, hogy a szegény embereknek ezt az új kereseti forrást ajánlják figyelmükbe, mert oly időben jutnak tisztességes keresethez, a mikor más munkaalkalom nem igen kínálkozik. 5000—6000 drb. vadrózsa tőkére van szükség. Az utasítás és az ár a Szövetség irodájában megtudható. V—á.

Kiadó: a Könyvnyomda R.-t. Odorheiu (Székelyudvarhely.)

„Vomag“ német gyártmányu teherautó
4 tonnás, 45 HP., majdnem egészen új, eladó.
Megtéríthető Karres Sámuel & fia bürgerháral Medias (Medgyesen).

Megérkeztek az őszi kalapujdonságok,

kalaphoz való anyagok, u. m.: tűzék-virág, bársony duftin-szalag, spaterie drót stb. Átalakitok velour- és filz-kalapokat a legrövidebb idő alatt, bársony kalapokat a legdivatosabb modell-formák után. Nagy raktár és dús választék kezdett kezimunkákban, előhuzott gobelin-képekben. Iskola-pamut, minden színben kötő- és himzőpamut, minden számban horgolócérna. Kezimunka-vásznak, kongre, arc- és menyasszonyi fátylak, csipkegallér, himző-gyöngyök, női- és gyermekharisnyák, babaruhák, lakkövek, keztyük, gombok stb. Előnyomatok gyorsan és tisztán. **Ordelt J.** Szives pártfogást kér tisztelettel:

3-4 középiskolai leánytanulót teljes ellátásra elfogadok, zongorahasználattal. Cim a kiadóhivatalban.

Eladó Str. Principesa Elisabeta (Bethlen-u.) 61. sz. kőház, nagy kerttel. Értekezhetni: Str. Prințul Carol (Kőkeresztúr) 5.

Megrendelésre házhoz szállítok befőzésre alkalmas elsörendű **paradicsomot** Szabady Tivadar Odorheiu (Székelyudvarhely)

Gimnázista leányokat kosztra és szállásra elfogad özv. Kovács Pálné Str. Reg. Carol (Orbán Balázs-utca) 26. szám alatt.

Árverési hirdetmény.

Néhai özv. Gál Józsefné Kiss Rozália hagyatékát képező székelyudvarhelyi ingatlanok és egy épületes belsőség f. évi szeptember hó 10-én d. u. 3 órakor a szombatfalvi róm. kath. elemi népiskola helyiségében nyilvános árverésen a legtöbbet ígérőnek el fognak adni.

Részletes árverési feltételek dr. Borosnyay Pál ügyvédi irodájában megtekinthetők.

Az örökösök képviseletében:
Dr. Borosnyay Pál, ügyvéd.

Iskolai cikkek, irodai szerek

nagymennyiségben érkeztek és legjutányosabb árban kaptatók a

KÖNYVNYOMDA RÉSZVÉNYTÁRSASÁG
papir- és írószerkereskedésében
ODORHEIU-SZÉKELYUDVARHELY.

Homoród-fürdői Villa eladó.

Értekezni lehet: Odorheiu, Boulevard Reg. Ferdinand (Kossuth-utca) 45. szám alatt.

Odorheiu r. t. város tanácsától.
Szám: 3164—1922. k. k.

Hirdetmény.

A városi tanács a vármegyei közigazgatási bizottság 360—1922. számú rendelete alapján felhívja a szülőket (gyámokat, mestereket), hogy a gondozásuk alatt levő tanköteles gyermekeket a helybeli iskolai hatóságok által megállapított határidőn belül az iskolába irassák be.

Tankötelesek mindazok, akik 1907 augusztus 31. és 1916 szeptember hó 1. közötti időben születtek.

Odorheiu, 1922 augusztus 24.

Körtvélyfay h. polgármester.

Értesítés.

Tisztelettel tudomására hozom a nagyérdemű közönségnek, hogy folyó évi szeptember hó 1-ével Bul. Reg. Ferd. (Kossuth-u. 7. számú házban egy

fordító-irodát

létesítettem, hol is a legjutányosabb árak mellett mi dennemű román, magyar- és németnyelvű fordításokat elvállalok.

Hivatalos órák: d. e. 8—12. és d. u. 3—5.

Tisztelettel: Nagy András,
joghallgató, (volt államrendőrségi tisztviselő.)

ÁLLANDÓAN RAKTÁRON TARTOK:

Ideál furógépeket 13 m/m fémfuróhoz
10. számú furógépek 25 m/m
2. ss. furógépek 22 m/m fémfuróhoz
Kovács-üllök Phönix acélból
Kovács szerzsámok
Csavarmetszők
Steier-satuk egész 30 kg-ig
Órás satuk — Órás-resselők
Reszelők minden nagyságban és méretben
Körfűrészek
Gatterfűrészek
Fűrészlapok különböző formákban
Karikahajós varrógépek
Csövágó 1 szolltól 3 szollig
Csőfogók 1 szolltól 3 szollig
Önműködő kenőszelencék és olajozók
Drótkéfék
Villás-kulcsok
Benzin forrasztó pákák
Gépolajak
Cylinder olaj (Valvolin)
Varrógép-olaj üvegekben

Tavotta (gépszir)
Szárnyszivattyúk 5 számig
Gummilemez
Klingerit, eredeti angol 4-ig
Asbest lemez egész 5 m/m ig
Gépvarrósíj
Szijszegecsék vörös rézből
Serleg csavarok
Csavarárak
Gummicsövek
Szeprátorok
Vajkőpülők
Kerékpárok — Kerékpár alkatrészek
Kerékgagy-furó 2¹/₂ — 3¹/₂ szollig
Lemez ollók
Juhnyíró ollók
Szunyogháló
Hitelesített űrmértékek
Épület- és butorvasalás
Zománcédények
1 nagy jégsszekrény
Pénsszekrény

Football labdák
Horgonyozott tetőlemez
Fekete tetőlemez
1 transmissio rud 6 mm vastag, 3 meteres
Kandia-bonbonok
Kávé — Rizs
Cukor
Liszt
Lucernamag
Firnise
Express-lakk
Kopál-lakk
Brunolin
Zománcfesték
Minium
Linoleum
Vaslakk
Terpentin
Horgonyfekér
Szatinober
Szalamidák egész és törött
Dura elemek

legolcsóbban beszerezhetők **Josif BACSICS József**

Prevália de Coloniale și Ferarie — Vas- és fűszerkereskedés
Odorheiu-Sz.-udvarhely, Piața Regina Maria (Batthyány-tér) 5.